

Sociaal Gemert-Bakel

**GROEN
LINKS** **PvdA**

Samen Sociaal

programma 2026-2030

Inleiding.....	3
1 Wonen – Wij bouwen de juiste soort woningen en we maken wonen voor iedereen betaalbaar.....	4
Stand van zaken in Gemert: gebrek aan juiste soort woningen.....	4
Onze ideeën en plannen.....	7
Leefbare en veerkrachtige wijken.....	9
Onze ideeën en plannen.....	9
Eerlijke huisvesting voor arbeidsmigranten.....	10
Onze ideeën en plannen.....	10
2 Sociaal beleid – Op basis van vertrouwen en in dienst van de burger.....	11
Verbinding.....	11
Een sterke zorgzame samenleving.....	11
Goede voorzieningen voor iedereen.....	11
Kunst, cultuur en onafhankelijke media.....	13
Onze ideeën en plannen.....	13
Jeugdzorg.....	14
Onze ideeën en plannen.....	14
Zorg.....	14
Ons armoedebeleid: van vraag naar aanbod.....	15
Onze ideeën en plannen.....	16
Vermogens en inkomenstoetsen.....	17
Bezwaar maken.....	17
Maatschappelijke participatie.....	17
Hulp en Zorg samen regelen.....	18
3 Leefomgeving – Een gezonde en veilige leefomgeving.....	19
Onze visie op het buitengebied en de bebouwde kom.....	19
Intensieve veehouderij.....	20
Regeneratieve & biologische landbouw.....	20
Onze ideeën en plannen.....	21
Buitengebied met perspectief.....	21
Luchtkwaliteit en volksgezondheid.....	22
Onze ideeën en plannen.....	23
Q-koorts.....	24
Covid-19 en vogelgriep.....	24
Dierenleed.....	24
Onze ideeën en plannen.....	25
Natuur en biodiversiteit.....	26
Onze ideeën en plannen.....	27
Bestrijdingsmiddelen:.....	28
Onze ideeën en plannen.....	29
Verblijf en recreatie.....	29

Onze ideeën en plannen.....	29
Klimaatverandering en energietransitie.....	30
Onze ideeën en plannen.....	31
Hergebruik grondstoffen.....	33
Bedrijfsleven.....	33
Onze ideeën en plannen.....	33
Groene economie.....	34
Onze ideeën en plannen.....	34
Openbaar vervoer.....	35
Onze ideeën en plannen.....	35
4. Bestuur – Betrouwbaar, eerlijk, transparant en met échte inspraak.....	37
Handhaving.....	37
Inspraak.....	37
Dorpsraden.....	38
Bestuur op basis van vertrouwen.....	38
Iedereen is gelijk.....	38
Voorbeeldfunctie bij inkoopbeleid.....	38
Ondersteuning gemeenteraad.....	39
Onze ideeën en plannen.....	39
5 Financiën – Eerlijk met geld omgaan, met oog voor de toekomst.....	41
Schuldenlast.....	41
Weerstandsvermogen.....	41
Onze ideeën en plannen.....	42
Belastingen.....	42
Onze ideeën en plannen.....	42

Inleiding

Voor je ligt het verkiezingsprogramma van Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2026.

Wat we samen hebben opgeschreven, is de uitkomst van gesprekken met inwoners van onze gemeente en (ervarings-) deskundigen en van reacties op de bijdragen van Sociaal Gemert-Bakel in de gemeenteraad.

Met dank aan iedereen die heeft meegeschreven, meegedacht of kritisch heeft meegelezen. Dit programma is van ons allemaal.

Gemert-Bakel en Nederland staan voor grote opgaven: het klimaat verandert, er zijn niet genoeg woningen voor iedereen, we hebben te weinig mensen om zorg te leveren, ondertussen groeit de ongelijkheid en hebben mensen steeds minder vertrouwen in de overheid.

Daarom moeten we duidelijke keuzes maken. Keuzes die sociaal en duurzaam zijn, eerlijk én uitvoerbaar. In dit programma brengen we het beste van rood en groen samen, van Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-Partij van de Arbeid.

We hopen dat je na het lezen een helder beeld hebt van onze idealen en onze ideeën en plannen. En dat je weet dat we ons plaatselijk maar waar nodig ook landelijk zullen inzetten voor een samenleving op basis van solidariteit. Wij zijn er (wél) voor iedereen.

Tot slot willen we je van harte uitnodigen om op ons programma te reageren, om samen verder te bouwen aan een socialer, gezonder, groener en menselijker Gemert-Bakel.

Besturen, vrijwilligers en leden van Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-Partij van de Arbeid

Gemert-Bakel, 15 januari 2026

1 Wonen – Wij bouwen de juiste soort woningen en we maken wonen voor iedereen betaalbaar

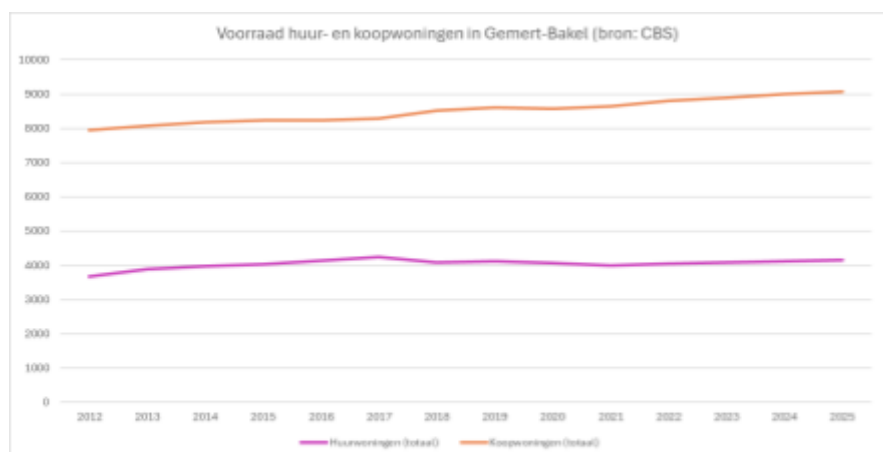
In onze gemeente hebben we twee soorten woningtekort: een absoluut en een kwalitatief tekort. Er zijn te weinig woningen voor het aantal mensen dat een woning zoekt. Maar we hebben ook niet de juiste soort woningen: te weinig woningen voor senioren, te weinig woningen voor mensen met een laag inkomen, te weinig woningen voor starters en te weinig woningen voor mensen die zorg nodig hebben.

Er wordt wel gebouwd maar daarbij wordt niet genoeg gekeken naar het soort woningen dat nu en later nodig is. Dat komt omdat projectontwikkelaars te veel de vrije hand hebben gekregen en de afgelopen jaren teveel grond hebben kunnen kopen. Projectontwikkelaars kiezen uit zichzelf niet voldoende voor het bouwen van betaalbare koopwoningen of sociale huurwoningen. Daarom moet de gemeente de regie (terug-) nemen. De gemeente moet zelf grond kopen en dwingende afspraken maken over welk soort woningen gebouwd gaan worden. Om de opgelopen achterstanden op te lossen willen wij duidelijke afspraken maken met woningcorporatie Goed Wonen en projectontwikkelaars. Zo zorgen we samen voor sterke, gemengde wijken waar mensen zich thuis kunnen voelen.

Stand van zaken in Gemert: gebrek aan juiste soort woningen

Te weinig sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen

Uit woononderzoek van de Vereniging van Woningbouwcorporaties (Aedes) blijkt dat 36% van de woningzoekenden een sociale huurwoning wil. Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA zijn het eens met Aedes dat 2/3 van alle nieuwe huizen betaalbaar moet zijn. En dat daarvan minimaal 35% sociale huurwoningen zijn. Gemert-Bakel voldoet niet aan die norm.

De woningvoorraad in Gemert-Bakel bestaat voor 69% uit koopwoningen en 31% uit huurwoningen. Het aantal sociale huurwoningen stagneert al ruim 15 jaar, terwijl het aantal koopwoningen de afgelopen jaren sterk is gestegen.

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek zitten er momenteel circa

265 huurwoningen in de pijplijn in Gemert-Bakel. Dat is onvoldoende om de behoefte aan (sociale) huurwoningen op korte termijn op te lossen.

Wat is een betaalbare woning?

Gemiddeld besteden huurders en eigenaren van een woning 23% van hun inkomen aan woonlasten, aldus het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Sociale Huurwoning

Een betaalbare ofwel een 'te betalen' woning kost in het segment 'sociale huur' max. €907 per maand (excl. toeslagen).

Middenhuur

In het segment 'middenhuur' gaat het om een huurprijs tussen €907 en €1184,- per maand. Op basis van de Wet betaalbare huur gaat daar gemiddeld €165 per maand vanaf bij sociale huur en €234 per maand bij middenhuur.

Betaalbare koopwoning

Een betaalbare koopwoning is in 2026 een woning die niet duurder is dan €420.000.

Oorzaken tekort betaalbare huurwoningen

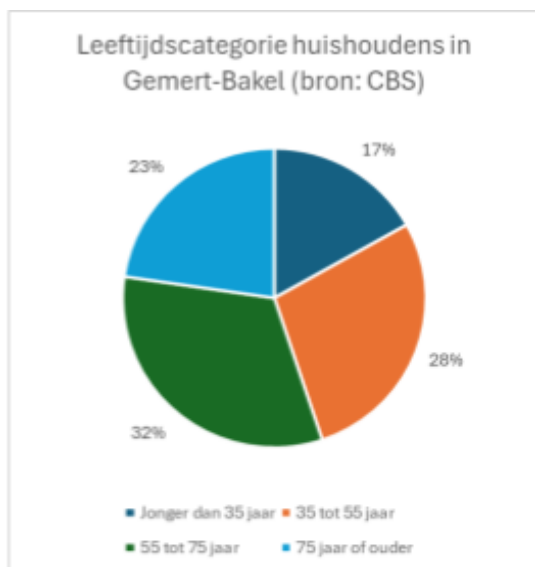
De oorzaak van het nijpende tekort aan betaalbare huurwoningen is ontstaan in de periode 2012 tot 2017 tijdens het kabinet Rutte II. Minister Stef Blok (VVD) voerde toen vier ingrijpende hervormingen door die het fundament legden voor de huidige woningcrisis, namelijk:

1. Het opheffen van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) in 2010.
2. De Verhuurdersheffing (extra belasting voor woningcorporaties over hun sociale huurwoningen)
3. Openstellen woningmarkt voor private investeerders (waaronder buitenlandse beleggers)
4. Ontmanteling huurbescherming (regels van tijdelijke huurcontracten werden versoepeld, waardoor huurders steeds minder zekerheid kregen en vaker moesten verhuizen).

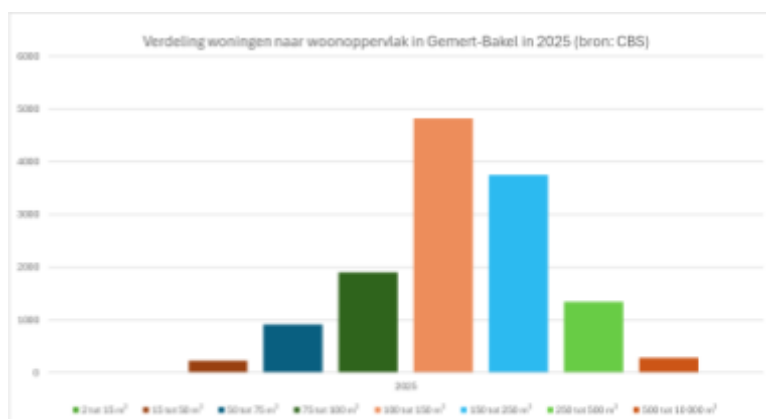
Te weinig kleinere woningen en woningen waar zorg geleverd kan worden.

De woningvoorraad in Gemert-Bakel bestaat nu vooral uit eengezinswoningen, terwijl er steeds meer behoefte is aan woonruimte met een oppervlak tot circa 75 m².

Door het opheffen van bejaardenhuizen wonen steeds meer ouderen alleen. Ook als hun huis niet meer bij hen past of als ze verzorging nodig hebben. De gemeente heeft in haar woonvisie beloofd woningen te bouwen waar bewoners ook zorg kunnen ontvangen en waar gemeenschappelijke voorzieningen zijn maar daar is nog niets van terechtgekomen.

Meer dan de helft (55%) van de huishoudens in Gemert-Bakel zit in de leeftijdscategorie 55 jaar en ouder. Door de vergrijzing zal dat de komende jaren verder gaan oplopen. Daarom is het belangrijk om de 'verdunning' van woningen terug te dringen.

De meeste woningen in Gemert-Bakel hebben een woonoppervlak tussen 100 en 150 m². Het aantal woningen in de categorie 150 tot 500 m² ligt bij elkaar opgeteld, nog hoger. In een samenleving met veel starters en ouderen is er juist behoefte aan meer kleinere woningen tot 100 m².

Daarom bouwen wij ook voor starters, ouderen en mensen met een zorgvraag of in een kwetsbare positie. Dat betekent dat er vooral méér kleinere woningen bij moeten komen. Dat zal de doorstroming bevorderen en ruimte scheppen voor mensen die op zoek zijn naar een grotere woning.

Ook willen we meer ruimte geven aan alternatieve oplossingen, zoals 'knarrenhofjes' (woningen waar generaties samen kunnen wonen), mantelzorgwoningen en het splitsen van grote eengezinswoningen. Verder willen wij andere woonvormen stimuleren, zoals het Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), waarbij een groep particulieren gezamenlijk een cluster nieuwe woningen bouwt of een bestaand gebouw wil herbestemmen. Ook denken we aan flexibele woonvormen, bijvoorbeeld voor gescheiden ouders en jongeren tussen 18 en 27 jaar die van daaruit op zoek kunnen naar een vaste woonplek.

Onze ideeën en plannen

1. Gemert-Bakel wil in het kader van de Woningbouw Versnelling in totaal 2.400 woningen realiseren in de periode 2022 – 2032. Wij vinden dat een groter deel daarvan betaalbaar moet zijn. Ons doel is minimaal 35% sociale huur en 35% betaalbare koopwoningen. Deze aantallen zijn ambitieus en vragen om extra inzet van alle betrokken partijen: gemeente, woningcorporatie Goed Wonen én projectontwikkelaars.
2. Zelf woningen ontwikkelen is voor Goed Wonen de beste oplossing om sociale huurwoningen betaalbaar te houden. Daarom neemt de gemeente de regie om samen met Goed Wonen voldoende betaalbare grond aan wijzen of te verwerven voor sociale woningbouw en goedkope starterswoningen.
3. We gebruiken de nieuwe wet 'Versterking regie volkshuisvesting' (Wet regie) om te sturen op de invulling van nieuwbouwplannen.
4. De gemeente maakt met behulp van de WVG een actief grondbeleid om de benodigde bouwgrond in een zo vroeg mogelijk stadium te verwerven.
5. We maken het vaststellen van grondprijzen weer een bevoegdheid van de gemeenteraad.
6. Voor sociale woningbouw hanteert de gemeente vaste grondprijzen
7. We onderzoeken of in onze gemeente een vereveningsfonds voor sociale of betaalbare woningen kan worden ingesteld. Een dergelijk publiek fonds stelt de gemeente in staat om bij nieuwbouwprojecten afspraken te maken met initiatiefnemers, wanneer bijvoorbeeld een verplicht percentage sociale huurwoningen niet gehaald wordt.
8. Om de grondprijzen te drukken zorgen we dat Gemert-Bakel ook gebruik maakt van het waarborgfonds van de rijksoverheid die gemeenten ondersteunt bij grondaankopen voor woningbouw. Hiervoor is de komende jaren in totaal 390 miljoen euro beschikbaar.
9. We bouwen meer flexibele woonruimten, waarin jonge huishoudens optimaal kunnen leven en ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.
10. We stimuleren beleid voor het gezamenlijk delen van een woning en het splitsen van woningen, om op korte termijn tegemoet te komen aan de woningnood onder jongeren.
11. We stimuleren het bouwen van 'knarrenhofjes' waar groepen ouderen op korte afstand van elkaar wonen en elkaar kunnen bijstaan.
12. We stimuleren en ondersteunen nieuwe wooninitiatieven van inwoners die samen willen bouwen en wonen.
13. We onderzoeken of nieuwe eigendomsvormen, zoals 'kopen zonder grond' (Duokoop of erfpacht), mogelijk zijn om daarmee de betaalbaarheid te bevorderen.

te

14. We blijven investeren in wijken met een achterstand, in overleg met Goed Wonen, met voorrang in het verduurzamen van woningen en verbetering van de openbare ruimte.
15. We gaan creatiever om met bestaande woningvoorraad door woningdelen makkelijker te maken. Naar Eindhoven's voorbeeld mogen mensen met bijstand die willen samenwonen een half jaar proefwonen zonder korting op een uitkering.
16. Gemert-Bakel maakt gebruik van de Stimuleringsregeling Flex- en Transformatiewoningen (SFT), waarmee gemeenten sneller woningen voor kwetsbare groepen kunnen bouwen. De overheid stelt hiervoor €20.000 beschikbaar per nieuw gerealiseerde woning.
17. Bestaande woningen vervangen we alleen als renovatie en verduurzaming niet lonen.
18. We zorgen dat de gemeente met behulp van de VNG Handreiking Leegstand te lijf een actief beleid voert om onnodige leegstand van panden te voorkomen op de toch al krappe woonmarkt.
19. We bouwen bij voorkeur binnen of aan de randen van bestaande kernen en daarna pas in het landelijk gebied. Daarbij ontzien we landschappelijke en ecologische waardevolle gebieden, zoals coulisselandschap en beekdalen. Binnen de kernen moet voldoende groen overblijven.
20. Waar passend, bouwen we iets hoger in het centrum van onze historische dorpskernen, echter niet hoger dan maximaal 4 bouwlagen inclusief zadeldak. Het aanzicht van de historische dorpskernen moet behouden blijven.
21. Nieuwe woningen worden bij voorkeur circulair gebouwd. We stimuleren het gebruik van biobased materialen om mens en omgeving zo min mogelijk te belasten.
22. De huidige groennorm (75 m² per wooneenheid) scherpen we aan volgens de 3+30+300-regel. Dat betekent dat iedereen vanuit zijn woning minstens 3 bomen moet kunnen zien. De buurt zou dan voor 30% door kronen van bomen worden bedekt, wat zorgt voor verkoeling en betere luchtkwaliteit. En op 300 meter afstand is er een openbare, groene ruimte beschikbaar van minimaal een halve hectare.
23. Wat ons betreft komt er een nieuwe woon-zorgvisie, waarin we bovenstaande punten verwerken.

Leefbare en veerkrachtige wijken

Een leefbare wijk begint met veiligheid en toegankelijkheid. Met een speelplaats, buurthuis en basisschool en voldoende groen dichtbij, zodat je er lopend of fietsend naartoe kunt. Zo ontmoeten buurtbewoners elkaar weer. Hierdoor groeit ook de gemeenschapszin bij nieuwe bewoners, die nog geen binding hebben met de buurt.

In een fijne, leefbare wijk is plaats voor mensen met verschillende achtergronden, waar iedereen veilig over straat kan zonder angst voor criminaliteit of intimidatie – wie je ook bent. Of je nu al jaren in Gemert-Bakel woont of nieuw bent.

Onze ideeën en plannen

24. We besteden meer aandacht aan stedenbouwkundige vormgeving en inpassing.
25. In de nabijheid van elke wijk zijn er voorzieningen aanwezig die bijdragen aan verbetering van sociale verbanden, zoals een basisschool, buurthuis en welzijnswerk.
26. We zorgen voor groene bufferzones van 500 meter rondom elke woonkern als wandel- en uitloopgebied. Verder dient er een verbod op uitbreiding te komen van veebedrijven binnen 1 km rond woonkernen.
27. Woonwijken zijn bereikbaar via goede en veilige fietsroutes. Bij uitbreiding of ontwerp van nieuwe wijken is fiets- en wandelverkeer leidend en niet de auto.
28. Nieuwe of vervangende parkeerplaatsen maken we met grasbetonstenen, zodat regenwater beter in de bodem kan zakken.
29. We blijven mensen stimuleren om hun tuin te vergroenen. We maken hiervoor gebruik van de inzichten en hulpmiddelen van Kennisportaal Klimaatadaptatie.

Eerlijke huisvesting voor arbeidsmigranten

Iedereen verdient een veilig dak boven het hoofd – óók wie hier net komt wonen. In Gemert-Bakel werken veel mensen uit andere landen. Ze helpen in de logistiek, landbouw en voedselproductie. Hun werk is belangrijk voor onze economie. Maar hun woonplek is vaak slecht geregeld: veel arbeidsmigranten wonen in huizen van hun uitzendbureau. Wie zijn werk verliest, moet soms ook direct zijn huis uit. Dat zorgt voor stress en onveiligheid. Op een aantal locaties in Gemert-Bakel zijn arbeidsmigranten ondergebracht in leegstaande panden en op boerenerven in het buitengebied. Vaak gaat het hierbij om ‘tijdelijke vergunningen voor een periode van 10 jaar’. Het toezicht en de handhaving op deze voorzieningen is wat ons betreft onvoldoende.

Onze ideeën en plannen

30. Wij willen dat arbeidsmigranten gelijkwaardig worden behandeld. Ze moeten veilig en rustig kunnen wonen.
31. We pakken slechte huisvesting en uitbuiting actief aan. De gemeente moet controleren of regels worden nageleefd en gebruikt de Wet goed verhuurderschap en de handreikingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten onder leiding van Emile Roemer om misstanden aan te pakken.
32. De gemeente gaat de komende raadsperiode alle bekende huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten periodiek controleren en brengt hierover verslag uit aan de gemeenteraad. Indien nodig wordt handhavend opgetreden.
33. We werken samen met inspecties, werkgevers en maatschappelijke organisaties om misstanden te signaleren en aan te pakken.

2 Sociaal beleid – Op basis van vertrouwen en in dienst van de burger

Verbinding

Samenleven geeft houvast, contact en een gevoel van veiligheid. Dat begint dicht bij huis: een praatje in het park, een arm om je heen als het even tegenzit of gewoon een schroevendraaier lenen bij de burens. Ook een vertrouwde huisarts, een buurthuis of een goede school maken een buurt fijn om in te wonen.

Maar voor veel mensen is dat gevoel van verbondenheid niet vanzelfsprekend. Steeds meer mensen voelen zich alleen. GroenLinks-PvdA en Sociaal Gemert Bakel willen dat iedereen zich gezien en gesteund voelt. Samen maken we Gemert-Bakel tot een plek waar niemand er alleen voor hoeft te staan.

Een sterke zorgzame samenleving

Gemert-Bakel kent veel betrokken mensen. Ze trainen een jeugdteam, koken voor een buurvrouw, organiseren een ruilkast of maken de buurt groener. Ook in vrijwilligersorganisaties als energiecoöperaties, voedselinitiatieven en verenigingen zetten mensen zich in voor hun omgeving. Dat is waardevol – niet alleen sociaal, maar ook economisch.

Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA geloven in die kracht van onderop. Mensen kunnen veel als ze de ruimte krijgen én serieus worden genomen. Daarom willen we vrijwilligerswerk, buurtinitiatieven en sociale ondernemingen en samenwerkingsverbanden beter ondersteunen. Niet alleen als leuke aanvulling maar ook als volwaardig onderdeel van een sterke, zorgzame samenleving. Denk aan een buurtgroep voor het opruimen van de buurt, groen onderhouden, of een gezamenlijke voedseltuin. Zo bouwen we samen aan gemeenschappen waarin iedereen iets kan betekenen.

Goede voorzieningen voor iedereen

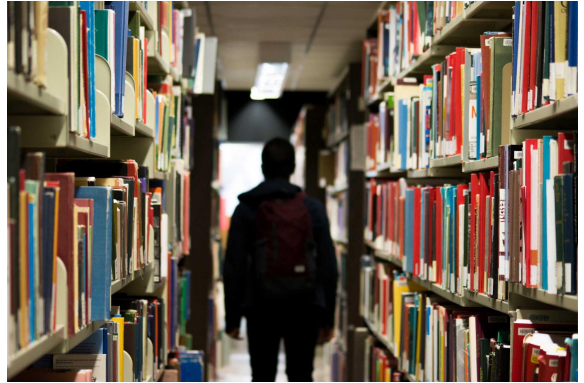
Goede voorzieningen houden een dorp leefbaar. Scholen, zorg, cultuur, openbaar vervoer en sport zorgen voor kansen, ontmoeting en welzijn. Voorzieningen dichtbij maken het verschil – vooral voor kinderen, ouderen en mensen met een beperking.

Maar de druk op deze voorzieningen groeit. De huisarts zit vol, sportverenigingen hebben moeite om trainers te vinden en niet alle kinderen kunnen meedoen aan muziekles of creatieve activiteiten. Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA willen voorzieningen versterken, juist waar ze onder druk staan. We investeren in zorg dichtbij, ondersteuning op school, cultuur en sport voor iedereen als wezenlijke onderdelen van welzijn. We geven maatschappelijke organisaties de ruimte, de tijd en het vertrouwen om met initiatieven te komen en iets moois op te bouwen.

34. We maken het subsidiebeleid eenvoudiger.
35. Goede ideeën moeten niet vastlopen op onnodig veel loketten. Initiatiefnemers krijgen daarom één herkenbaar aanspreekpunt en begeleiding van idee naar uitvoering.
36. We zorgen dat burgers hun uitdaagrecht kunnen uitoefenen: als inwoners, verenigingen of ondernemers taken of voorzieningen beter of slimmer kunnen organiseren dan de gemeente, maken we dat mogelijk. De gemeente faciliteert, verbindt en versnelt, maar neemt niet over.
37. Wij ondersteunen de initiatieven die sportverenigingen hebben genomen om krachten te bundelen, zoals bijvoorbeeld in de Mortel gebeurt. Gemeenschappelijk gebruik van voorzieningen kan de kosten drukken en de druk op vrijwilligers verlichten.
38. Gelijke kansen beginnen op school. Elk kind in Gemert-Bakel moet dicht bij huis goed onderwijs krijgen – of je nu opgroeit in De Mortel, Milheeze of een andere kern.
39. Daarom blijven we investeren we in kindcentra in alle wijken en/of kernen: plekken waar onderwijs, opvang, zorg en ontmoeting samenkomen. Niet alleen overdag, maar ook daarna – met naschoolse activiteiten, schoolbibliotheken en sport.
40. We willen dat de gemeenteraad geïnformeerd wordt over de inhoud van het Overeenstemming Gericht Overleg (OGO): het overlegorgaan waarin burgemeester en wethouders met de vertegenwoordigers van alle schoolbesturen overleg voeren over de voorbereiding en uitvoering van het lokaal onderwijsbeleid.
41. Onze kindcentra worden duurzaam, groen en toegankelijk. Zo maken we scholen tot het kloppend hart van kern of wijk – en geven we elk kind de beste start.
42. Leren begint al vóór de basisschool. Kinderen van 2 tot 6 jaar krijgen extra taalonderwijs en ontwikkelingsactiviteiten.
43. We zorgen dat het mogelijk blijft dat kinderen van 2 tot 4 jaar minstens twaalf uur per week naar de peuterspeelzaal kunnen.
44. Lezen is de basis. We blijven investeren in schoolbibliotheken en zorgen dat elk kind in aanraking komt met boeken.

45. Sommige kinderen hebben wat extra's nodig om mee te kunnen doen: huiswerkbegeleiding, een laptop, lidmaatschap van een sportvereniging of een museumbezoek. De gemeente helpt daarbij. We ondersteunen stichting Leergeld.
46. We investeren in bibliotheken dichtbij, bijvoorbeeld in een bibliotheekbus. Dat helpt tegen laaggeletterdheid en zorgt voor ontmoetingen in de wijk.
47. De gemeente gebruikt duidelijke taal. En wie hulp nodig heeft, kan gewoon binnenlopen – aan de balie of op afspraak.

Kunst, cultuur en onafhankelijke media

Kunst, cultuur en media brengen mensen samen, dagen uit, zetten aan tot nadenken en houden ons geïnformeerd. Wat ons betreft zijn culturele voorzieningen en onafhankelijke media van grote waarde voor ons welzijn en onze democratie. Iedereen in onze gemeente moet toegang hebben tot schoonheid en tot onafhankelijk, feitelijk nieuws. Daarom ondersteunen we makers, culturele ondernemers en goede journalistiek.

Onze ideeën en plannen

48. We investeren in een ruim aanbod van culturele voorzieningen in de hele gemeente.
49. We hanteren de Fair Practice Code als de gedragscode voor werken in de kunst, cultuur en creatieve industrie.
50. We geven culturele makers meer zekerheid en ontzorgen hen bij subsidies en vergunningen.
51. We dragen bij aan onafhankelijke journalistiek.
52. We spreken ons uit wanneer informatie eenzijdig of onjuist is.

Jeugdzorg

De zorg voor onze jeugd vraagt onze speciale aandacht. In de uitvoering gaat het nogal eens mis. Jongeren krijgen niet altijd de zorg die ze nodig hebben. Dat komt onder andere doordat landelijke regels niet helder zijn maar ook omdat de gemeente vooral uitgaat van regels en wetten. Waar het mis gaat, moet de gemeente meer de regisserende rol op zich nemen.

Onze ideeën en plannen

Zorg

53. Mantelzorgers verdienen steun. We zorgen er voor dat mensen door respijtzorg (vervangende zorg) op adem kunnen komen en dat ze lotgenoten kunnen ontmoeten.
54. We besteden extra aandacht aan jonge mantelzorgers, die vaak niet in beeld zijn.
55. We brengen zorgverleners zo veel mogelijk bij elkaar. Huisarts, fysiotherapeut, apotheek en tandarts werken op één plek in de wijk. Dat maakt zorg toegankelijker en de samenwerking beter.
56. Huisartsen die zich in de gemeente willen vestigen, ondersteunen we.
57. Schooluitval heeft vaak een oorzaak. Leerplichtambtenaren blijven meedenken en zijn gericht op oplossingen, niet op straffen.
58. Jongeren die zonder diploma van school gaan, laten we niet los. Zij krijgen persoonlijke begeleiding om hun weg te vinden.
59. Jongeren die jeugdhulp ontvangen, laten we niet vallen als ze 18 worden. We zorgen voor een soepele overgang naar de WMO en andere voorzieningen.
60. De gemeente heeft uitvoering “uitbesteed” aan diverse organisaties. Daar mag de burger niet de dupe van worden. De bevoegdheid voor alle gemeenschappelijke regelingen moet terug naar de gemeenteraad
61. We schakelen uitsluitend WMO-consulenten in bij de procedure om in aanmerking te komen voor voorzieningen van de WMO.
62. We evalueren het aanbod van de jeugdzorg.

Ons armoedebeleid: van vraag naar aanbod

De kloof tussen arm en rijk groeit in ons land en ook in onze gemeente is dat merkbaar. Wij vinden dat onverteerbaar. Armoede heeft zeer vergaande gevolgen voor de persoon zelf, zijn naasten en ook zijn eventuele kinderen. Armoede zorgt voor stress, angst en/of depressiviteit, schaamte en een lage zelfwaardering.

Daardoor raken mensen in een isolement. Geldgebrek maakt het extra moeilijk om deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten, die vaak geld kosten. Deze activiteiten zijn juist belangrijk om dit isolement te doorbreken. Er treedt vaak een stapeling op van problemen, wat weer leidt tot minder kansen op scholing en daarmee op de arbeidsmarkt.

Kortom: armoede is een veelkoppig monster. Om die reden kiezen wij voor een sterk sociaal vangnet. Zodat iedereen mee kan doen. Dat is op de eerste plaats onze morele plicht. Daarnaast is het ook goed voor de samenleving als geheel want op de langere termijn kost armoede de samenleving geld. Daarbij is armoede ook een voedingsbodem voor extremisme en onverschilligheid tegenover de maatschappij.

Soms red je het even niet alleen. Door ziekte, geldzorgen, werkloosheid of een moeilijke thuissituatie. Dan moet je kunnen rekenen op goede hulp – op tijd, dichtbij en zonder drempels.

Maar in de praktijk krijgen mensen vaak pas hulp als het misgaat. Regels zijn ingewikkeld, hulpverleners zijn overbelast en instanties werken langs elkaar heen. Dat moet anders. Wij willen dat hulp sneller en eenvoudiger wordt. Mensen moeten niet telkens opnieuw hun verhaal hoeven te vertellen. Organisaties moeten goed samenwerken en er moet voldoende geld zijn voor zorg en ondersteuning.

Hulp moet aansluiten bij wat mensen nodig hebben – niet bij wat het systeem aanbiedt. En om hulp waarvan je niet weet dat die bestaat, kun je niet vragen. Dus zetten we alles op alles om ervoor te zorgen dat mensen weten welke hulp er beschikbaar is.

De inkomenssteun in onze gemeente is sober

Gemert Bakel heeft een van de soberste bijzondere bijstandsregels van Nederland. Dat komt omdat Gemert als armoedegrens 110% van het sociaal minimum hanteert. Maar ook door de manier waarop de draagkracht berekend wordt. Daar willen wij iets aan doen.

Wij verstaan onder armoede:

Huishoudens die langer dan 3 maanden moeten leven van een inkomen dat niet hoger is dan 130 % van het sociaal minimum en een vermogen hebben onder de vermogensgrenzen van de Algemene Bijstandswet.

Onze ideeën en plannen

63. We leggen in het gemeentelijk beleidsplan vast dat de overheid kwetsbare burgers nu en in de toekomst een fatsoenlijke zorg en huisvesting garandeert.
64. We verhogen de bijzondere bijstand naar 130% van het sociaal minimum met een draagkrachtpercentage van 50% voor inkomens tussen 130% en 150%.
65. Mensen die geen volledige AOW hebben en dus tot hun dood aangewezen zijn op aanvullende bijstand, krijgen een individuele inkomenstoelage, net zoals mensen jonger dan 67 die langdurig een bijstandsuitkering hebben.
66. We voeren aanbodgericht beleid in plaats van het huidige vraaggerichte beleid.
67. We zoeken de volgende huishoudens op en informeren hen waar ze recht op hebben:
  - a. alle huishoudens die langer dan drie maanden gebruikmaken van Algemene Bijstandswet, IOAW, IOAZ, BBZ en WSNP. Zij worden gewezen op alle minimavoorzieningen die er in Gemert-Bakel zijn.
  - b. voor mensen die recht hebben op IOW (UWV) en AIO (SVB) gaat het college in overleg met de SVB als uitvoerder van de AIO-regeling en het UWV als uitvoerder van de IOW om huishoudens uit Gemert Bakel, die voldoen aan het “3 maanden principe” te wijzen op alle minimavoorzieningen. (We beseffen dat privacywetgeving een probleem kan zijn maar een actief college steekt zijn nek uit voor kwetsbare burgers)
  - c. alle huishoudens die gebruikmaken van één regeling worden er actief op gewezen dat er mogelijk ook andere voorzieningen voor hen beschikbaar zijn.
68. We bevorderen de “eigen kracht” door als gemeente een abonnement te nemen op de site “Bereken uw Recht”, een internetprogramma waar iedere inwoner zelf makkelijk kan uitzoeken voor welke voorziening hij/zij in aanmerking kan komen.
69. We gaan actief op zoek naar kwetsbare inwoners, die onvoldoende digitaal vaardig zijn.
70. We leggen mondeling en/of schriftelijk uit wat de gemeente aan voorzieningen voor minima te bieden heeft.
71. We spreken met belangenorganisaties, zoals de Seniorenvereniging, Houvast, Zorgcollectief, Alzheimercafé af welke hulp zij bieden en wat de gemeente daaraan bijdraagt.
72. We vereenvoudigen procedures.
73. We zorgen voor één formulier voor alle minimavoorzieningen.
74. We zorgen dat inwoners maar één keer gegevens zoals bankafschriften hoeven aan te leveren.
75. We onderzoeken welke voorzieningen de gemeente automatisch kan toekennen.
76. We willen een overgangsregeling, zodat iemand niet vanwege een paar euro te veel aan inkomen niet in aanmerking kan komen voor ondersteuning.

- 77. We willen een meerkostenregeling voor mensen met een chronische ziekte of beperking met een laag inkomen. We denken aan extra kosten voor vervoer, zorg, energie, etc.
- 78. We richten een meldpunt in met één vaste medewerker voor iedere hulpvrager.
- 79. Technologie zetten we alleen in als het mensen echt helpt, niet omdat het kan.
- 80. Online formulieren, apps en AI, zoals Chat GPT, vervangen nooit het menselijk contact.
- 81. We geven bewoners meer grip op hun eigen gegevens.
- 82. We bieden weerstand tegen datahonger van overheden en bedrijven.
- 83. We toetsen elk plan en algoritmes op risico's voor privacy, gelijkheid en discriminatie.

Vermogens en inkomenstoetsen

- 84. We willen onderzoeken of inkomens en vermogenstoetsen op basis van gegevens van de belastingdienst kunnen plaatsvinden. Zo maken we kwijschelding makkelijker.

Bezwaar maken

- 85. Voor alle voorzieningen, ook voor kwijschelding, moet een burger bezwaar kunnen maken bij het eigen college. We herroepen hiermee de delegatiebesluiten.

Maatschappelijke participatie

- 86. Conform de aanpak van stichting Leergeld willen we ook voor volwassenen een "dorps pas" met aanbiedingen op het gebied van sport, cultuur, etc. Hiermee zorgen we dat mensen werkelijk gestimuleerd worden om deel te nemen aan culturele activiteiten en van kunst te genieten.
- 87. Zorg, wonen en welzijn worden apart gefinancierd maar kunnen niet apart georganiseerd worden. Dat vraagt om het tegengaan van hokjesdenken en een bredere kijk op de problematiek. Wij vinden het een taak van de gemeente om daarin een koplopersrol te vervullen. Dat vraagt dat zij op zoek moet gaan naar domeinoverstijgende financiering.

Hulp en Zorg samen regelen

88. We zorgen dat Gemert-Bakel gaat voldoen aan de verplichting om zich over beleid voor mensen met een beperking of chronische ziekten en mensen in armoede te laten adviseren door ervaringsdeskundigen.
89. We willen dat de “dorpshuizen” in de kernen en “Nazareth” en andere accommodaties centra worden van ontmoeting. We onderzoeken of daar maaltijden aangeboden kunnen worden en of professionals samen met vrijwilligers dagbesteding kunnen realiseren.

3 Leefomgeving – Een gezonde en veilige leefomgeving

Steeds meer mensen maken zich zorgen over de kwaliteit van onze leefomgeving. Ze vragen zich bijvoorbeeld af of de lucht die we inademen nog wel gezond is, of het water wel schoon is.

De kwaliteit van onze natuur staat onder grote druk: We verliezen soorten die belangrijk zijn. En we merken de gevolgen van klimaatverandering.

Wat we nu doen, bepaalt niet alleen de toekomst van onze leefomgeving maar ook de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen.

Gelukkig kunnen we zelf veel doen aan het verbeteren van onze leefomgeving. Maar ook de gemeente speelt daarin een belangrijke rol.

Gemert-Bakel ziet zichzelf als een 'plattelandsgemeente', maar goed beschouwd is dat al lang niet meer zo. We wonen in een dynamische provincie met een hoge bevolkingsdichtheid op korte afstand van Brainport Eindhoven, het kloppend hart van onze economie. Dat vraagt om een andere visie

op de rol en functie van Gemert-Bakel, zowel binnen de eigen gemeentegrenzen maar zeker ook in relatie tot onze regio.

Onze visie op het buitengebied en de bebouwde kom

Traditioneel wordt onze gemeente nog altijd opgedeeld in het 'buitengebied' en de 'woonkernen' (bebouwde kom). Die verdeling is volgens Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA volledig achterhaald. De woondichtheid van de dorpskernen neemt toe en daardoor ook de behoefte aan de ruimte daarbuiten.

De gebieden buiten onze dorpen zijn niet alleen belangrijk voor bedrijven en bewoners van het buitengebied maar voor alle inwoners. We kunnen buitengebied en bebouwde kom daarom niet apart bekijken maar moeten afwegen welke functies waar thuis horen.

Een gezonde gemeente begint bij keuzes die goed zijn voor mensen én natuur. Dat vraagt om visie, lef en samenwerking – vandaag, maar ook in de toekomst. Daarom kijken we naar wat er nú nodig is om Gemert-Bakel ook morgen leefbaar, sociaal en duurzaam te houden.

Intensieve veehouderij

De afgelopen 50 jaar drukte de agrarische sector, vooral de intensieve veehouderij, een zware stempel op onze leefomgeving. Door schaalvergroting kwamen er steeds minder boeren, terwijl het aantal dieren per bedrijf fors toenam. De Peelregio behoort tot de meest veedichte gebieden binnen de hele Europese Unie! Het lijkt efficiënt uit oogpunt van voedselproductie maar het komt met een forse rekening in de vorm van o.a. stikstofcrisis, mestoverschot, water- en luchtvervuiling, monoculturen met gebruik van grote hoeveelheden landbouwgif, etc.

De samenleving betaalt een te hoge prijs. Terwijl de bijdrage aan het bruto binnenlands product (bbp) van de primaire agrosector veel kleiner is dan algemeen bekend (minder dan 2%).

Daar komt nog bij dat jaarlijks flinke Europese en landelijke subsidies aan de agrosector worden uitbetaald. Dit verdienmodel, gebaseerd op grootschalige import van grondstoffen (onder andere soja) en export van eindproducten (vlees, zuivel, etc.) valt uit het oogpunt van milieu, gezondheid en ecologie niet langer vol te houden. Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA willen daarom een overgang naar extensievere vormen van landbouw en meer lokale afzet van producten en minder voor de export.

Het import- en exportmodel van de intensieve veehouderij is bijzonder milieubelastend en daarom niet langer houdbaar. Zonder krimp van de veestapel is omschakelen naar duurzamere productiemethoden niet mogelijk.

We willen de agrarische sector een alternatief bieden en boeren actief ondersteunen.

Regeneratieve & biologische landbouw

De gezondheid van onze inwoners hangt samen met een gezond buitengebied. In een toekomstgerichte bedrijfsvoering gaan landbouw, diervriendelijkheid, natuurbeheer en gezondheid samen.

We zien een oplossing in regeneratieve landbouw. Dit is een landbouwmethode die zich richt op het herstellen en verbeteren van de bodemgezondheid en het ecosysteem.

Daarmee sla je meer koolstof op in de bodem, houd je meer water vast en keert de biodiversiteit terug.

Vaak wordt gedacht dat boeren zouden moeten kiezen tussen ecologie of financiën. Dat is een misvatting, want regeneratieve landbouw werkt extensiever met minder inzet van

bestrijdingsmiddelen en daardoor liggen de kosten lager. Dat levert in het begin iets minder productie op, maar op den duur juist betere oogsten dan monoculturen, omdat de bodem steeds gezonder wordt. In Gemert-Bakel zijn al voorbeelden van deze omslag, zoals de Herenboeren in Handel en enkele biologische veehouders.

Onze ideeën en plannen

90. We zorgen dat de gemeente werknemers in dienst heeft die deskundig zijn op het gebied van klimaat, dierenwelzijn, milieu, natuur, maatschappelijk verantwoord inkopen en biodiversiteit. Deze kennis wordt actief gedeeld met partners en netwerken van de gemeente.
91. We stimuleren omschakeling naar regeneratieve en biologische land- en tuinbouw.
92. We maken gebruik van de ondersteuning die de provincie biedt om agrariërs te helpen anders te gaan werken, andere, niet-agrarische activiteiten op het bedrijf te ondernemen of te stoppen.
93. We stimuleren en faciliteren verkoop van producten op de lokale markt.
94. We ondersteunen initiatieven die bijdragen aan een duurzamere productie, zoals de teelt van grondstoffen voor de bouw zoals lisdodde, vlas en olifantengras.
95. We stimuleren strokenteelt, zodat de inzet van bestrijdingsmiddelen wordt teruggedrongen.

Veel boeren in Nederland zijn vastgelopen in een systeem dat hen dwingt te werken in strijd met omgeving, natuur en dierenwelzijn. Boeren, natuur en recreatie kunnen elkaar versterken. Boeren kunnen een fatsoenlijke boterham verdienen, op basis van goede zorg voor bodem, water en lucht.

Buitengebied met perspectief

Gemert-Bakel heeft in 2025 'nieuw' beleid gelanceerd voor 'het buitengebied'. Eerst droeg deze notitie de naam 'Landbouwonwikkelingsbeleid', maar deze titel is later omgedoopt naar 'Buitengebied met perspectief'. De notitie legt veel nadruk op agrarische ontwikkelingen en veranderende economische structuren. Maar aan de aanpak is niet veel vernieuwends. Nergens worden beperkingen opgelegd, bijvoorbeeld ten aanzien van intensieve teelten of hergebruik van leegstaande veestallen. Een omslag naar duurzamere productiewijzen wordt door het stuk niet bevorderd.

Onze ideeën en plannen

96. Het 'buitengebied' vervult een essentiële rol voor de gemeenschap als geheel en dient meer gericht te zijn op lokale voedselproductie, natuur & biodiversiteit en recreatie, etc.
97. We willen geen nieuwe vestiging of uitbreiding van intensieve veehouderijen, vanwege het ontbreken van duurzaam toekomstperspectief.
98. We scherpen het stankbeleid aan. Met dit lokale instrument pakken we de overlast voor omwonenden aan.
99. We scherpen het VAB-beleid aan om industrialisering te voorkomen. Zo zorgen we ervoor dat waardevolle natuur beschermd is en het plattelands karakter en de rust behouden blijven. Dat doen we onder andere door zones een beschermde status te geven.

Uitkoop megastal Rooije Hoefsedijk

In 2020 verleende het college een vergunning voor een nieuwe megastal met 8.600 varkens aan de Rooije Hoefsedijk in Gemert, op korte afstand van de wijk Paashoef en grenzend aan de uitbreiding van bedrijventerrein Wolfsbosch. Sociaal Gemert-Bakel, Politiek op Inhoud en D66 waren daar, vanwege de ligging, op tegen. CDA en Dorpspartij beweerden destijds dat die vergunning niet kon worden geweigerd. Na een slepende procedure bij de bestuursrechter en Raad van State besloot het college, met steun van CDA, Dorpspartij en VVD, om dit varkensbedrijf in september 2025 tóch uit te kopen. Nota bene met het argument 'de korte afstand tot de woonwijk Paashoef en het bedrijventerrein'! Prijskaartje: 2,6 miljoen euro (mét behoud van het onroerend goed en verhuizing van de varkensproductie-rechten). Schrijnend is dat dit bedrijf in 2017 ook al eens uitgekocht was aan de Wolfsboscheweg voor 1.7 miljoen euro. Alles betaald uit belastinggeld van lokale burgers. Politiek op Inhoud, Sociaal Gemert-Bakel en D66 hebben daarom een klacht ingediend bij de Europese Commissie vanwege verboden staatssteun.

100. Teeltondersteunende voorzieningen kunnen een impact hebben op onder andere de omgevingskwaliteit en het water- en bodemsysteem. Wij willen teeltondersteunende voorzieningen alleen onder bepaalde voorwaarden toestaan.

Luchtkwaliteit en volksgezondheid

De luchtkwaliteit in Oost-Brabant is vaak ondermaats. Dat ligt voor een deel aan de 'import' van vervuilde lucht uit Rotterdam, Antwerpen en Ruhr-gebied, en aan regionale en lokale activiteiten (verkeer, industrie, veehouderij en houtstook). Uit onderzoek van de GGD Brabant/Zeeland, in samenwerking met onder andere de Universiteit Utrecht, blijkt dat de uitstoot van ammoniak (stikstof) afkomstig van de intensieve veehouderij de grootste bijdrage levert aan de ondermaatse luchtkwaliteit in onze regio. Volgens een rapport van de Gezondheidsraad (2012) zijn reactieve stikstofverbindingen niet alleen slecht voor de natuur, maar ook voor onze gezondheid. Dat geldt ook voor de uitstoot van fijnstof waarvan veehouderij een belangrijke bron is.

Het verbaast ons dat in onze gemeente weinig rekening wordt gehouden met de hoge concentratie aan dieren, de mix van diersoorten en de gevolgen daarvan voor de gezondheid en de kwaliteit van de natuur. Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA vinden daarom dat dit beleid aangescherpt moet worden.

Onze ideeën en plannen

101. Gezondheid telt zwaar mee bij onze ruimtelijke keuzes. Als een gezonde leefomgeving niet kan worden gewaarborgd dan staan we plannen niet toe
102. Gemert-Bakel ondertekent het Schone Lucht Akkoord, een overeenkomst tussen rijksoverheid, provincies en een groot aantal gemeenten om de luchtkwaliteit te verbeteren.
103. We scherpen het geurbeleid in Gemert-Bakel aan. Dat is noodzakelijk, omdat het maximaal aantal mensen dat last heeft van stank binnen sommige woonkernen en daarbuiten al jaren wordt overschreden door de 'geurbelasting' afkomstig van de veehouderij.
104. We gaan zorgen dat de luchtkwaliteit op meer plekken wordt gemeten. Zo kunnen we sneller ingrijpen bij ongezonde situaties.
105. We informeren inwoners over de impact van houtstook en motiveren hen om verantwoord te stoken met behulp van de Stookwijzer.

De manier waarop wij met dieren omgaan is een belangrijke oorzaak van veel van de grote problemen van onze tijd. Naast gevolgen voor luchtkwaliteit en milieu heeft de intensieve veeteelt ook gevolgen voor onze gezondheid.

Q-koorts

Intensieve veehouderijen stoten ziekteverwekkers (pathogenen en endotoxinen) uit. Iedereen kan zich nog de uitbraken van Q-koorts herinneren. In Helmond werd een groot aantal mensen getroffen door Q-koorts. door een geitenbedrijf in Bakel.

De afgelopen 15 jaar zijn diverse wetenschappelijke onderzoeken verschenen, waaruit blijkt dat er een relatie is tussen wonen nabij geitenhouderijen en longontsteking bij mensen. Deze wetenschappelijke conclusie heeft nog niet geleid tot een maatregel om het aantal geiten te verminderen. Sterker nog, ondanks een ingestelde bouwstop (moratorium) is het aantal geiten in Brabant sinds 2010 met 45.000 dieren gestegen.

Covid-19 en vogelgriep

Geregeld steken ook andere ziekteverwekkers de kop op die kunnen overspringen op mensen (zoönosen).

Verder maken deskundigen zich al jaren zorgen over de risico's van het overspringen van vogelgriep op varkens en andere zoogdieren. Eind 2025 zijn er in Nederland bijvoorbeeld katten doodgegaan aan de gevolgen van vogelgriep. Zorgwekkend is ook dat er in de VS tot dusver ruim 1,5 miljoen melkkoeien zijn getroffen door dit virus. Wanneer het vogelgriepvirus erin slaagt de overstap naar de mens te maken, ligt een nieuwe pandemie volgens experts op de loer. Alle reden dus om kritisch te kijken naar de extreme veedichtheid en mix van pluimvee en varkens in onze gemeente en regio.

Dierenleed

Daarbij komt dat de manier waarop we dieren houden, veel te vaak zorgt voor dierenleed.

Dieren in de vee-industrie worden wat betreft niet goed behandeld. Ze niet zelden te weinig ruimte en/of Veeteelt is nog te veel gericht op verhoging van de productie, waarbij de met dierenwelzijn verstoord is.

Wij vinden dat dieren in de veehouderij een dierwaardig bestaan hebben en dat het leed zo veel beperkt moet worden.

Ook daarom zijn wij voorstander van extensieve, biologische en natuurinclusieve veehouderij.

ons
hebben
daglicht.

balans

moeten
mogelijk

Onze ideeën en plannen

106. De gemeente voert een terughoudend vergunningenbeleid voor intensieve veehouderijen en houdt daarbij rekening met de veedichtheid en afstand ten opzichte van andere diersoorten.
107. We zorgen dat vergunningaanvragen worden beoordeeld door de GGD. Uitgebrachte adviezen nemen we serieus. Bij twijfel hanteren we het voorzorgsbeginsel.
108. We verlenen geen vergunningen meer voor nieuwe of uitbreidingen van geitenhouderijen en pelsdierhouderijen.
109. We kiezen voor meer ruimte voor natuurlijk diergedrag (grazen, scharrelen, wroeten).
110. We streven naar een daling van het aantal dieren in de veehouderij. Een daling van het aantal dieren zorgt voor een beter welzijn van zowel dieren als mensen.

Water: vooral verdroging; soms overlast

Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker te maken met perioden van wateroverlast en extreme droogte. Wateroverlast is in onze regio nu een sporadisch probleem maar de risico's nemen toe als gevolg van klimaatverandering. Droge zomers zijn een toenemend probleem op de hoger gelegen zandgronden. Daarom is het belangrijk om water langer vast te houden in de bodem en te zorgen voor voldoende waterberging. Met name de agrarische sector kan hieraan bijdragen door in overleg met het waterschap een hoger waterpeil in te stellen en door meer organische stof in de bodem vast te leggen, waardoor de bodem minder snel uitdroogt. Ook de aanleg van waterbekkens kan bijdragen aan een goede waterhuishouding.

Binnen de bebouwde kom is een beter waterbeheer mogelijk door het lokaal infiltreren van regenwater, opvangen van regenwater in wadi's en het afkoppelen van regenwaterafvoeren in combinatie met vergroening van wijken.

We hebben in Gemert-Bakel diverse Wijstgebieden. Deze gebieden hebben een afwijkende grondwaterhuishouding. Daardoor zijn woningbouwontwikkelingen daar beperkt mogelijk. Door de bijzonder goede waterkwaliteit bieden wijstgronden ook kansen voor natuurontwikkeling.

Onze ideeën en plannen

1. We maken de waterstand en -kwaliteit leidend als we besluiten over gebruik. We kijken dus niet eerst naar wat we nodig hebben maar naar wat beschikbaar is. We doen dit in overleg met waterschap Aa en Maas.
2. We zorgen binnen de bebouwde kom voor meer infiltratie van regenwater.
3. We leggen meer wadi's aan.
4. We stimuleren bewoners om regenwaterafvoeren af te koppelen.

Natuur en biodiversiteit

In en aan de rand van Gemert-Bakel bevinden zich relatief grote natuurgebieden, zoals De Stippelberg, Grotelse Heide, Cleefs Wit, De Sijp en Groote Slink-Bunthorst. Hoewel veel bos oorspronkelijk is aangeplant als productiebos, tref je daar ook volgroeid bos aan met oude beuken, natte parels met waterlopen en de laatste restanten heide. Desondanks lukt het steeds minder dier- en plantensoorten om daar te overleven. Deze leefomgevingen staan onder grote druk door verdroging, neerslag van stikstofverbindingen, bestrijdingsmiddelen en recreatie.

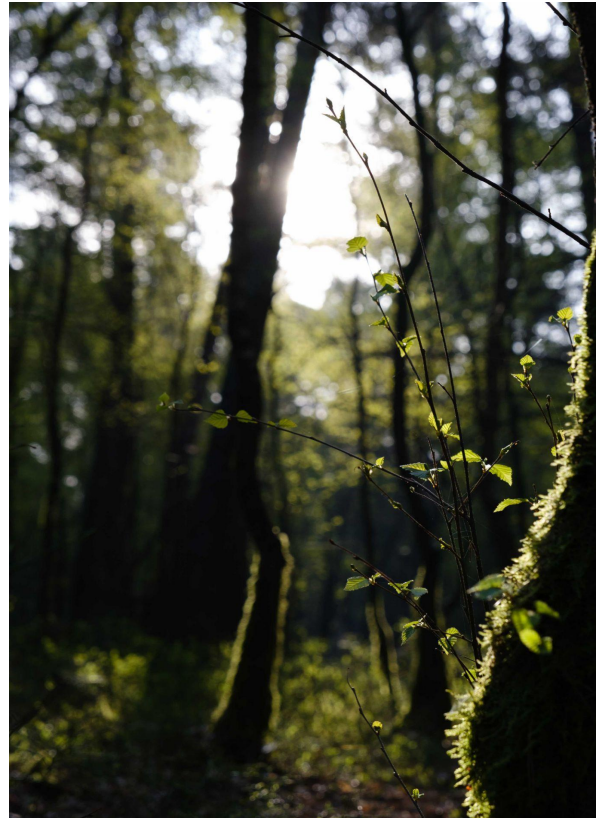
Het 'agrarische buitengebied' ziet er zomers weliswaar 'groen' uit, maar de biodiversiteit is er laag geworden, vooral op akkers en weilanden. Dit komt door intensievere landbouw, overbemesting, bestrijdingsmiddelen en het verlagen van de grondwaterstand.

Natuurbehoud en -herstel is voor

GroenLinks-PvdA en Sociaal Gemert-Bakel geen restpost, maar een grote politieke prioriteit.

Onderzoek toont aan dat tuinen en natuurgebieden cruciaal zijn geworden voor het overleven van allerlei bestuivers zoals wilde bijen, hommels en andere insecten. Een pluspunt is dat wegbermen de afgelopen jaren bloemrijker zijn geworden door aangepast maaibeleid. Hier en daar zijn ook - met aantrekkelijke subsidies - akkerranden ingezaaid met bloemenmengsels, maar de vraag is hoe zinvol dat is als een paar meter verder gewassen nog steeds worden bespoten. Ook blijkt uit onderzoek dat robuustere oppervlakten natuur in het agrarisch gebied van belang zijn om echt zoden aan de dijk te zetten.

Gemert-Bakel heeft sinds 2025 een Bomenbeleid, waarin afspraken staan over het behoud, beheer en de aanplant van bomen in onze gemeente. Dat juichen we uiteraard toe! Nu is het zorg om de afspraken in praktijk uit te voeren en te handhaven.

Onze ideeën en plannen

111. We verankeren biodiversiteit in onze omgevingsvisie en bijbehorende instrumenten.
112. Bescherming van bestaande natuurwaarden is noodzakelijk om Gemert-Bakel ecologisch waardevol te houden. De gemeente benoemt daarom ecologische 'hotspots' in een natuurverordening, die voorziet in bescherming van deze locaties bij ruimtelijke ontwikkelingen.
113. We stimuleren ontwikkelaars met een puntensysteem om natuurinclusief te bouwen.
114. We willen géén (woning-)bouw, wind- en zonneparken binnen of aan de rand van natuurgebieden.
115. We gaan verdroging en extreme vernatting tegen door het waterpeil te reguleren en waterberging te verbeteren zowel in woonkernen als daarbuiten.
116. We investeren in onze omgevingsdienst. Die kan beter controleren op PFAS, gifstoffen en andere vervuiling.
117. We gaan de kwaliteit van het landschap verbeteren. In de buitengebieden herstellen we houtwallen, heggen en beken, met een focus op inheemse soorten en klimaatbestendigheid.
118. Samen met boeren werken we aan wandelroutes en herstel van oude padenstructuren. Zo kunnen boeren bijdragen aan het beheer van het gebied en kan extra omzet worden behaald door verkoop van lokale producten.
119. We willen een landinrichtingsproject starten met als doel: meer evenwicht tussen agrarische activiteit en natuur.
120. We beperken lichtvervuiling met behulp van innovatieve technieken.
121. We reguleren de diverse vormen van recreatie in natuurgebieden.
122. We zijn voorstander van (niet meer dan) één natuurbegraafplaats in onze gemeente.

Bestrijdingsmiddelen:

De gemeente is medeverantwoordelijk voor gezondheid en de kwaliteit van natuur en drinkwater

Iedereen heeft recht op een veilige leef- en werkomgeving, vrij van schadelijke chemische stoffen. Dit geldt in het bijzonder voor werknemers in de land- en tuinbouw en kwetsbare bevolkingsgroepen zoals kinderen, ouderen en mensen met gezondheidsproblemen. Het is onacceptabel dat pesticiden nog steeds in de buurt van scholen en woningen worden gebruikt, terwijl deze stoffen

ernstige gezondheidsproblemen kunnen veroorzaken. Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA willen het gebruik van bestrijdingsmiddelen zo veel mogelijk terugdringen, zeker in de buurt van woningen, scholen en kwetsbare natuur.

Inwoners kunnen zelf concreet bijdragen door af te zien van het kopen en gebruiken van allerlei middelen aangeboden in winkels en bouwmarkten. Goed beschouwd zijn die helemaal niet nodig! Mensen moeten zich meer bewust worden van wat deze middelen aanrichten. Het beste is natuurlijk helemaal géén gif meer te gebruiken. Gelukkig geeft de gemeente het goede voorbeeld en is gestopt met het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

De meeste bestrijdingsmiddelen worden nog altijd in de land- en tuinbouw gebruikt. Dat wordt toegepast omdat op grote percelen elk seizoen hetzelfde gewas wordt geteeld. Daarbij worden omstreden middelen gebruikt zoals glyfosaat (mogelijk kankerverwekkend en zeer schadelijk voor het waterleven) en neonicotinoïden (een pesticide dat zich ophoopt in dieren & natuur). Ook wordt het hoogst omstreden PFAS aan allerlei bestrijdingsmiddelen toegevoegd om de afspoeling van gif op bespoten gewassen te verminderen. Uit recent onderzoek van het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM) blijkt dat er momenteel 115 PFAS-houdende middelen op de markt zijn en dat het gebruik daarvan in Nederland is gestegen tot 250.000 kg in 2023. De Vereniging van Waterbedrijven (Vewin) slaat niet voor niets alarm! PFAS is schadelijk in zeer kleine doseringen, breekt niet af en hoopt zich op in natuur, oppervlakte- en grondwater, voedingsmiddelen en uiteindelijk ook in mensen.

Onze ideeën en plannen

123. Bewustwording is de eerste stap. Niet langer weggijken! We informeren agrariërs én ook burgers regelmatig over de impact van bestrijdingsmiddelen.
124. We helpen of stimuleren boeren en tuinders om over te stappen op productie zonder schadelijke bestrijdingsmiddelen.
125. Naar voorbeeld van de gemeente Hilvarenbeek leggen we onze ambities ten aanzien van bestrijdingsmiddelen vast in de omgevingsvisie en werken we in samenwerking met de provincie in stappen toe naar een chemievrij buitengebied.
126. In kwetsbare gebieden, bijvoorbeeld rondom natuurgebieden en beekdalen, worden intensieve teelten, die gepaard gaan met veel bestrijdingsmiddelen, niet langer toegestaan.
127. We maken gebruik van de Omgevingswet om de teelt van gewassen met veel pesticiden te verbieden. Ook zorgen we voor veilige zones rond woningen, scholen en natuur waar geen gif mag worden gebruikt.

Verblijf en recreatie

Gemert-Bakel vervult, in de periferie van Brainport Eindhoven, een steeds grotere rol als uitloop- en recreatiegebied. Zoals eerder aangegeven dienen we de diverse functies binnen de gemeente af te wegen ten opzichte van dit algemeen belang. Daar horen, zeker niet in de laatste plaats, ook de belangen van natuur en landschap bij. Recreatie moet altijd in balans zijn met behoud en bescherming van flora en fauna, landschap en milieu. Dat kán betekenen dat sommige gebieden helemaal niet of slechts tijdelijk toegankelijk zijn voor publiek. Binnen onze gemeente zijn al diverse, grote recreatiecentra gevestigd, waaronder De Rooye Asch (Handel), Naturistisch Recreatiepark Elsendorp, Golfbaan Stippelberg en Landgoed Nederheide (Milheeze), Recreatiepark De Kanthoeve (Bakel) en het geplande Recreatiepark Grotelse Heide. Bij elkaar opgeteld gaat het om circa 85 hectare terrein. Wij vinden dat wat betreft grootschalige recreatie de limiet wel is bereikt.

Onze ideeën en plannen

128. We staan uitbreiding van toeristische activiteiten alleen toe als de negatieve gevolgen voor de leefomgeving, de natuur, het milieu en duurzaamheid beperkt blijven.
129. Natuurgebieden of delen daarvan dienen op specifieke momenten, bijvoorbeeld tijdens het broedseizoen, afgesloten te worden voor publiek wanneer sprake is van overbelasting of verstoring van flora en fauna.

Klimaatverandering en energietransitie

Laten we duidelijk zijn. De meest effectieve oplossing van het energievraagstuk is op de allereerste plaats (veel) minder energie gebruiken. Dat kan onder meer door woningen (beter) te isoleren en door bewuster te produceren én te consumeren. Wat je niet verbruikt, hoef je ook niet op te wekken!

Dat neemt niet weg dat door de overschakeling van fossiele brandstoffen naar elektriciteit vrijwel overal in Nederland sprake is van overbelasting van het stroomnet (net-congestie). In Gemert-Bakel is dat niet anders. Door de bouw van nieuwe woningen, uitbreiding van bedrijven, groei van het aantal zonnepanelen, en overschakeling op elektrische auto's staat het stroomnet onder druk. Daardoor komen doelen als leefbaarheid, economie en klimaat in gevaar.

Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA vindt dat de gemeente samen met de netbeheerder het stroomnetwerk zo snel mogelijk moet uitbreiden en verzwaren. Wanneer er nieuwe aansluitingen nodig zijn, krijgen essentiële voorzieningen zoals woningen, scholen en andere nutsvoorzieningen voorrang. Verder kiezen we voor een eerlijke aanpak van de energietransitie door voorrang te geven aan wijken met veel sociale huurwoningen en een hoge energierekening.

Zonne Energie

Steeds meer bewoners en ondernemers willen zelfstandig of samen schone energie opwekken. Dat steunen we van harte. Maar ook dan blijft een nuchtere blik noodzakelijk. Een initiatief moet immers passen bij de vestigingslocatie en de beschikbare capaciteit van het stroomnet. De notitie Zonnevelden die de gemeenteraad in 2024 heeft goedgekeurd, is een typisch voorbeeld van nodeloze versnippering. Enerzijds wordt geconcludeerd dat er in 2050 in Gemert-Bakel 289 hectare grond nodig is om te voorzien in de behoefte aan lokaal geproduceerde stroom. Anderzijds zijn er tot dusver 'maximaal 5' zonnevelden vergund in omvang variërend tussen 0,5 en 10 hectare verdeeld over een lappendeken aan locaties.

Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA is voorstander van het vergunnen van grotere locaties, die beter in het landschap kunnen worden ingepast en sneller een solide netaansluiting krijgen. Verder dient het oppervlak aan 'lege daken' op de bedrijventerreinen in Gemert-Bakel beter benut te worden. Alleen al op bedrijventerrein Wolfsbosch ligt ruim 25 hectare aan ongebruikt dak.

Windenergie

Enkele jaren terug was er een verkennend idee om enkele windmolens te plaatsen tussen Elsendorp en De Rips. Deze locatie is vervolgens weer van de agenda gehaald. Hele hoge windturbines (>100m) zijn binnen onze gemeente niet haalbaar in verband met de

geluidsoverlast en de nabijheid van vliegvelden en vliegzones. Kleinere windturbines zijn wel haalbaar en zouden een deel van de benodigde nachtennergie kunnen opvangen.

Energie opslag

Energie-experts geven aan dat het energieprobleem eigenlijk een energie-opslagprobleem is. Zonnepanelen leveren vooral stroom in de zomermaanden en dan ook alleen overdag, terwijl juist in de wintermaanden en 's avonds de energiebehoefte het grootst is. Met de toepassing van accu-systemen kan maximaal het verschil in energiebehoefte tussen dag en nacht worden opgevangen. Voor het verschil in zomer en winter zijn andere opslagsystemen nodig. Alleen waterstof en Renewable-Iron-Fuel-Technology zijn op dit moment functionele energieopslagsystemen.

Mestvergisters

Niet elke techniek levert een effectieve en duurzame bijdrage aan de energietransitie. Neem mestvergisters, dat zijn installaties waarin mest, vaak in combinatie met andere producten, wordt omgezet in warmte, stroom of gas. Volgens de Algemene Rekenkamer is het rendement van mestvergisters per euro subsidie marginaal vergeleken met zon- en windenergie. Bovendien leveren mestvergisters géén effectieve bijdrage aan het oplossen van het mestoverschot (ze verplaatsen het probleem hooguit). Bovendien worden er miljarden aan subsidies verstrekt aan mestvergisters wat in strijd is met het principe 'de vervuiler betaalt'. Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA geven daarom voorrang aan écht duurzame oplossingen.

Thermische energie

De laatste jaren is thermische energie (warmtewisselaars via buitenlucht of bodemenergiesystemen) aan een opmars bezig. Ook in Gemert-Bakel. Het rendement van deze installaties wordt steeds beter. Dat juichen we uiteraard toe. Ten aanzien van bodemenergiesystemen zijn we vooralsnog voorzichtiger, vanwege de kritieke ligging van Gemert-Bakel op de Peelrandbreuk. Het maakt nogal uit op welke locatie aardwarmte precies wordt onttrokken. Verder blijkt uit onderzoek in opdracht van Stichting Kennisontwikkeling Kennisoverdracht Bodem (SKB) dat open bodemenergiesystemen kunnen leiden tot aantasting van de grondwaterkwaliteit.

In de Rips zijn eind 2025 proefboringen gedaan om de mogelijkheden van aardwarmte in gesloten systemen in onze regio te onderzoeken.

Onze ideeën en plannen

130. We blijven inzetten op isolatie van woningen en zuinige apparaten om minder energie te gebruiken. Ook stimuleren we inwoners en bedrijven om energie slim te gebruiken. Denk aan laden buiten de piekuren.
131. De gemeente neemt de leiding in de energietransitie en zorgt ervoor dat iedereen kan meedoen. Want groene energie is geen luxe, maar een basisvoorziening.
132. Iedereen verdient een goed geïsoleerd huis. De gemeente moet zich (meer) inspannen om mensen met een laag inkomen te helpen bij het isoleren van hun woning.

133. We zorgen dat de huur van sociale huurwoningen na verduurzaming niet zó veel stijgt dat het voordeel van de lagere energiekosten verdwijnt.
134. We breiden samen het energienet uit en maken keuzes wie er eerst aangesloten wordt. Woningbouw, scholen, zorg en lokale bedrijven krijgen voorrang boven eventuele grote energieverbruikers.
135. Bij het verlenen van vergunningen voor nieuwe bedrijfspanden eist de gemeente dat er zonnepanelen op het dak worden geïnstalleerd. Indien (nog) sprake is van netcongestie wordt er in elk geval voor gezorgd dat de dakconstructie zonnepanelen kan dragen.
136. Om de energievoorziening te waarborgen, stimuleren we bedrijven om samen te werken in 'energiehubs'. Hier stemmen bedrijven vraag en aanbod op elkaar af door zoveel mogelijk zelf stroom op te wekken en eventueel gezamenlijk op te slaan.
137. We willen met de netbeheerder onderzoeken hoe we aparte aansluitingen kunnen vervangen door groepsaansluitingen. Zo verdelen we de capaciteit beter en kan ongebruikte energie efficiënter worden verdeeld.
138. We steunen energiecoöperaties die samen zon- en windenergie willen opwekken (en opslaan). De gemeente werkt aan een vast aanspreekpunt voor samenwerking met de netwerkbeheerder.
139. We zorgen voor voldoende laadpalen in overleg met bewoners.
140. Zonnepanelen horen in eerste instantie op daken, gevels, parkeerterreinen of boven infrastructurele voorzieningen. Zonnevelden op landbouwgrond staan we alleen toe ten oosten van het bebouwingslint Bakel <> Gemert,
141. Zonnepanelen passen we altijd in, in het landschap en concentreren we op locaties waar voldoende netcapaciteit aanwezig is. We geven de voorkeur aan grotere projecten, dus geen versnippering van kleine zonnevelden en zijn voorstander van gecombineerde functies. Zonnevelden horen niet in de natuur.
142. We voeren de Regionale Energiestrategie versneld uit. Nieuwe zon- en windprojecten krijgen bij voorkeur lokaal eigenaarschap, zodat onze inwoners er profijt van hebben.
143. We maken afspraken met omliggende gemeenten over eerlijk gebruik van het stroomnet.
144. De warmtenetten worden (mede-) eigendom van de gemeente. Zo houden we de zeggenschap én betaalbaarheid in eigen hand. De gemeente blijft mede-eigenaar van warmtenetten. Energie is van ons allemaal, niet alleen van de markt.

Hergebruik grondstoffen

Wat voor energie geldt, geldt ook voor het gebruik van grondstoffen. Hoe zuiniger we daarmee omgaan, hoe beter. De grondstoffen die we gebruiken, mogen niet verloren gaan als afval of vervuiling. Dat uitgangspunt telt overal: in de woningbouw, in bedrijven en winkels, maar ook voor burgers. Elke inwoner van Gemert-Bakel gooit gemiddeld 120 kg restafval per jaar weg. Dit wordt verbrand, terwijl driekwart nog gerecycled had kunnen worden. Het loont om afval goed te scheiden. Dat is beter voor het milieu én de portemonnee. Ook reparatie van apparaten verdient meer aandacht.

Lokale overheid

Als lokale overheid geven we het goede voorbeeld. Gebruik en hergebruik van grondstoffen wordt een leidend criterium bij aanbestedingen en beleid van de gemeente.

Bedrijfsleven

Verduurzaming vraagt om samenwerking met het bedrijfsleven: Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA zien ondernemers als onmisbare partners in de transitie. We steunen de lokale maakindustrie en het midden- en kleinbedrijf. Zij zorgen niet alleen voor werkgelegenheid, maar ook voor minder woon-werkverkeer en minder files.

Onze ideeën en plannen

145. De gemeente geeft het goede voorbeeld door spaarzaam met grondstoffen om te gaan en een circulair (inkoop)beleid te voeren, waardoor leveranciers een extra stimulans krijgen om ook circulair te worden. Denk hierbij aan de aanschaf van computers en meubilair.
146. Voordat publieke gebouwen worden gesloopt, wordt eerst onderzocht of aanpassing of herbestemming mogelijk is.
147. WMO-voorzieningen, zoals trapliften en andere hulpmiddelen, worden zoveel mogelijk hergebruikt.
148. De gemeente geeft voorlichting over de negatieve gevolgen van onbeperkt kopen en laat alternatieven zien.
149. We geven voorrang aan bedrijven in kritieke sectoren, zoals verduurzaming en technologische innovatie. Energie-intensieve bedrijven passen daar niet bij. We stimuleren juist bedrijven die snel afstappen van fossiele energie.

Groene economie

Klimaat- en milieubeleid is geen beleid van alleen maar beperkingen en 'niets meer mogen'. Het biedt ook nieuwe kansen voor onze gemeente en haar inwoners. Veel bedrijven zijn al druk bezig met verduurzaming. Een groene economie schept nieuwe werkgelegenheid voor jongeren. De gemeente helpt of stimuleert deze initiatieven waar mogelijk.

Onze ideeën en plannen

150. We bouwen aan een economie van kennis en innovatie. De toekomst ligt in hoogwaardige technologie, duurzame innovatie en productie. Daar willen we als gemeente actief op inzetten. Binnen de MRE zijn veel start-ups met duurzame en innovatieve ideeën. Daar willen we als gemeente actief gebruik van maken. Zo promoten en ondersteunen we lokale initiatieven.
151. We geven voorrang aan de komst van nieuwe bedrijven die versneld afgaan van fossiele energie.
152. Samen met het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en overheden bouwen we aan duurzame werkgelegenheid en een sterke lokale arbeidsmarkt.
153. We stimuleren maatschappelijk ondernemerschap en bevorderen coöperaties, bijvoorbeeld voor taxivervoer en bezorgdiensten, als alternatief voor grote commerciële platforms.
154. We ontwikkelen met ondernemers plannen om de detailhandel beter te spreiden over de wijken buiten het centrum. Zo brengen we winkels dichterbij de bewoners en versterken we de leefbaarheid in de buurten.
155. We maken afspraken met ondernemers voor een gevarieerd en lokaal verankerd winkelaanbod, en richten het kernwinkelgebied groener in om het aantrekkelijker te maken voor bezoekers.

Openbaar vervoer

Nederland telde anno 2025 maar liefst 9,2 miljoen personenauto's. Omgerekend komt dat neer op 0,7 auto per inwoner in de leeftijd 20 t/m 80 jaar. Dat merken we ook in Gemert-Bakel: tijdens de spitsuren zijn we steeds moeilijker bereikbaar. Aanleg van nóg meer wegen is géén oplossing. We zullen vaker gebruik moeten gaan maken van het openbaar vervoer. Dat vereist meer investeringen in béter en frequenter OV.

De bereikbaarheid met het openbaar vervoer is een probleem van alle kernen, vooral de kleinere kernen. Er rijden te weinig bussen en ze vallen te vaak uit, vooral 's avonds en in het weekend. Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA vinden dit een belangrijk onderwerp.

Om piekmomenten en files op korte termijn te verminderen, met name richting Eindhoven en omgekeerd Gemert-Bakel, willen Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA een proef met gratis, hoog-frequent OV en inhaalstroken om files te passeren. Essentieel is dat er een snelle oplossing komt voor de Beekse brug, het grootste knelpunt op deze route.

Bijvoorbeeld een aparte bypass voor het OV. Dat kost geld maar nieuwe en bredere wegen aanleggen is nog kostbaarder en gaat ten koste van de schaarse ruimte.

Onze ideeën en plannen

156. We willen het aantal verkeersslachtoffers verder verlagen. Daarom verlagen we, waar nodig, de maximumsnelheid op uitvalswegen.
157. Binnen de bebouwde kom wordt de maximumsnelheid 30 km/uur. Dat is veiliger voor kinderen en ouderen én beter voor de luchtkwaliteit.
158. We hanteren zo veel mogelijk het STOMP-principe: Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobiliteitsdiensten en Privé-auto. Ofwel eerst de voetganger, dan de fiets, het openbaar vervoer, deelvervoer, taxi's, deelauto's en daarna pas de privé-auto.
159. Openbaar vervoer is een belangrijke voorziening voor de gemeenschap. We werken samen met de provincie om betaalbaar en frequent openbaar vervoer te bieden.
160. De Bravoflex gaat vanaf maart 2026 in onze regio rijden. We doen voorstellen voor nieuwe haltes.
161. Alle bushaltes krijgen bushokjes die niet alleen tegen regen maar ook tegen zon beschermen.
162. Binnen Gemert-Bakel introduceren we een busdienst met elektrische personenbusjes bestuurd door vrijwilligers, zodat inwoners van alle dorpen en wijken vlot kunnen reizen binnen onze gemeente.
163. We streven naar verbetering van de verbindingen met Boxmeer en Nijmegen.
164. We creëren een fietsvriendelijke infrastructuur in samenwerking met de provincie en naburige gemeenten, zodat fietspaden en parkeerplekken goed op elkaar aansluiten.

165. We verbeteren de verkeersveiligheid met zebrapaden, reflectoren, goede bermen, dynamische verlichting, duidelijke paden voor fietsers met veilige oversteekplekken.
166. Voor sommige, met name agrarisch georiënteerde kernen als Elsendorp en de Rips, is de vermenging van zwaar landbouwverkeer met langzaam verkeer als fietsers en wandelaars een groeiend knelpunt geworden. We gaan op zoek naar oplossingen om te zorgen dat onveilige situaties worden opgelost.
167. De gemeente vervangt haar laatste dieselauto's door elektrische wagens.

4. Bestuur – Betrouwbaar, eerlijk, transparant en met échte inspraak.

Het vertrouwen van burgers in de overheid is afgenomen. Dat heeft allerlei redenen maar een belangrijke factor is de betrouwbaarheid van de politiek zelf. Wij vinden dat de betrouwbaarheid van ons bestuur beter moet: dat het college zegt wat ze doet en doet wat ze zegt.

Burgers en gemeenteraad moeten (kunnen) weten: welke problemen er zijn, welke doelen er bereikt moeten worden, welke plannen er worden gemaakt, wie er over plannen (kunnen) meedenken, wat er precies wordt gedaan, hoe acties uitpakken en wat er gebeurt als iets niet gaat zoals gepland of afgesproken. Alleen als het college echt transparant werkt, kan de gemeenteraad haar controlerende taak goed uitvoeren.

Bij betrouwbaar bestuur hoort ook dat de gemeente uitleg geeft als iets niet lukt. En dat ze openstaat voor feedback en klachten.

Handhaving

Beleid, beleidsregels en verordeningen (lokale wet- en regelgeving) zijn er niet voor niets; het zijn gemaakte afspraken over wat wel en niet kan. Wij kiezen voor een sterke overheid die het algemeen belang voorop zet en niet bang is om grenzen te stellen als mensen of bedrijven zich niet aan afspraken of wetten houden, bijvoorbeeld met betrekking tot de verhuurderswet, of de wet milieubeheer.

Inspraak

Wie in Gemert-Bakel woont, moet kunnen meebeslissen over de toekomst van onze gemeente. Grote plannen – zoals woningbouw, een school of een Maatschappelijk Centrum – maken we samen. Niet over mensen heen, maar mét hen. Wij geloven in échte zeggenschap: vroeg beginnen, heldere keuzes voorleggen en ruimte bieden voor alternatieven.

We zorgen ervoor dat alle inwoners, niet alleen die met de grootste mond, worden gehoord en zijn ons ervan bewust dat niet iedere groep zich even actief in inwonersinitiatieven roert.

Burgerparticipatie moet zich ontwikkelen van 'zenden' naar 'brengen en halen'.

Wij willen verder gaan dan slechts raadplegen van, of advies vragen aan inwoners. Wij streven naar coproductie met inwoners en meebeslissen door

inwoners. De gemeente is de regisseur.

Dorpsraden

Onze gemeente bestaat uit zeven prachtige dorpskernen, die veel overeenkomsten kennen maar ook heel verschillend zijn. Iedere kern heeft zijn eigen waardevolle eigenschappen. Dorpsraden kunnen deze kenmerken benutten om de kernen levendig en leefbaar te houden. Ook kunnen dorpsraden een rol spelen bij het aanjagen van burgerparticipatie, onder andere door inwoners uit de specifieke kern bij hun ideeën en plannen te betrekken. Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks PvdA vinden dorpsraden van grote waarde: zij behartigen de belangen van inwoners voor behoud en versterking van leefbaarheid in de kernen.

Bestuur op basis van vertrouwen

Een gemeente die mensen centraal zet, begint met vertrouwen. Wie zich meldt met een probleem, heeft recht op goede hulp. Zonder wantrouwen, ingewikkelde regels of onbegrijpelijke taal. Dat is niet alleen menselijk, het werkt ook beter. We willen dat de gemeente kijkt naar wat mensen nodig hebben – niet alleen naar wat wetten en regels toelaten. De gemeente is immers geen bedrijf. Dat vraagt om duidelijke afspraken, korte lijnen en ambtenaren die ruimte krijgen om maatwerk te bieden. De menselijke maat is geen luxe, maar het begin van goed bestuur. Echt goed bestuur is méér dan wetten en regels toepassen. Het gaat om het zien wat mensen nodig hebben.

Iedereen is gelijk

Iedereen is gelijk en we behandelen iedereen gelijk. Beleid en regels gelden voor iedereen en niet voor sommigen maar een beetje. Wij gaan voor het algemeen belang en dat is meer dan de optelsom van individuele belangen. We vertegenwoordigen iedereen en we doen niet aan vriendjespolitiek. De gemeente moet zich onpartijdig opstellen en de (schijn van) belangenverstrengeling actief tegengaan.

Voorbeeldfunctie bij inkoopbeleid

De gemeente heeft een enorme inkoopkracht. We kopen producten, diensten en werk in. Daarin moet de gemeente verstandige keuzes maken. De gemeente hoort verantwoord in te kopen. Daarbij kiezen we geen lineaire maar circulaire oplossingen, kiezen we voor groen en hebben we oog voor diversiteit en social return.

Zo kan ook de gemeentelijke organisatie bijdragen aan een betere wereld en bewegen we marktpartijen om steeds meer duurzame en sociale producten en diensten te ontwikkelen en te leveren.

Ondersteuning gemeenteraad

De gemeenteraad doet verantwoordelijk werk. Zij vertegenwoordigt de burgers en controleert burgemeesters en wethouders. Gemeenteraadsleden hebben goede ondersteuning nodig om hun werk goed te kunnen doen.

Onze ideeën en plannen

168. Inwoners, jong en oud, boeren, ondernemers en organisaties hebben kennis en ideeën die we nodig hebben. Daarom betrekken we hen niet pas aan het einde, maar vanaf het begin erbij. Zo zorgen we voor eerlijk beleid, dat breed wordt gedragen.
169. Lokale democratie werkt pas echt als iedereen gehoord wordt. We zorgen dat ook mensen die nu vaak buiten beeld blijven, kunnen meepraten. We maken het makkelijk om mee te doen met duidelijke informatie, uitnodigingen en ondersteuning waar nodig.
170. Ervaringsdeskundigheid is van grote waarde. We zorgen dat ervaringsdeskundigen betrokken zijn bij het maken en uitvoeren van beleid.
171. We maken duidelijke afspraken met dorpsraden over hun rol, democratische basis en de ondersteuning die zij van de gemeente krijgen.
172. De jongerenraad wordt nieuw leven in geblazen. De adviezen van jongeren worden serieus genomen.
173. De gemeente is zichtbaar in de wijk. In buurthuizen en bibliotheken organiseren we inloopspreekuren en bijeenkomsten over dingen die mensen raken: van grote projecten tot parkeerproblemen of wateroverlast.
174. We zorgen dat visiedocumenten worden geschreven met inbreng van doelgroepen en betrokken partijen.
175. We leggen vast hoe plannen worden uitgevoerd, wie ze uitvoeren, wat het resultaat moet zijn, wat het kost en wanneer het werk klaar is.
176. We zorgen dat het college jaarlijks rapporteert of gestelde doelen zijn gehaald.
177. We zorgen dat de gemeente zich wel laat informeren, maar niet laat adviseren door partijen die belangen hebben bij besluiten.
178. We spreken met elkaar af dat we nakomen wat we beloofd hebben.
179. De gemeente ondertekent het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdracht Geven en Inkopen (MVOI) en werkt volgens haar richtlijnen.
180. Er komt een meldpunt waar onze inwoners door kunnen geven wanneer een ambtenaar of een bestuurder zijn belofte niet is nagekomen.
181. De raad wordt per kwartaal geïnformeerd over het aantal en soort van feedback, klachten en bezwaren en de evt. verbeterpunten.
182. We eisen ook van onze partners en uitvoerders een dergelijk kwaliteitsbeleid.

- 183. We zorgen dat we gemaakte afspraken ook handhaven, onafhankelijk van wie de overtreding maakt.
- 184. We breiden de ondersteuning (griffie) van de gemeenteraad uit.

5 Financiën – Eerlijk met geld omgaan, met oog voor de toekomst

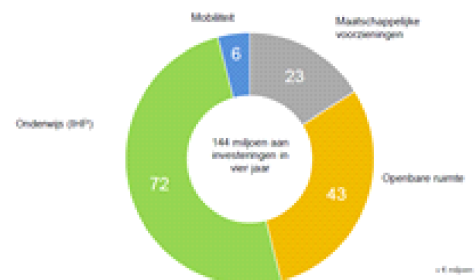
We moeten goed nadenken over waar we het geld aan uitgeven. Sociaal Gemert-Bakel en GroenLinks-PvdA vinden het belangrijk dat we blijven investeren in een groene, sociale en eerlijke toekomst. We moeten de basisvoorzieningen goed op orde houden, vooral voor mensen die extra hulp nodig hebben.

Financiën zijn nooit een doel op zich maar zijn de middelen die “beleid” mogelijk maken. Het is daarom belangrijk dat de gemeentelijke financiën gezond zijn. Gezond wil zeggen dat de inkomsten en de uitgaven in balans zijn. Zijn de inkomsten hoger dan de uitgaven, dan kan het overschot in een reservepot worden gestort. Zijn de uitgaven groter dan de inkomsten, dan moet het verschil uit die reservepot worden opgenomen.

Schuldenlast

Gemert-Bakel heeft voor 2026 een sluitende begroting van ca 110 miljoen euro. Dit betekent dat er naar verwachting 110 miljoen euro wordt uitgegeven, maar dat er ook 110 miljoen euro binnenkomt.

Met regelmaat zal ook een gemeente grote investeringen moeten doen. De komende 4 jaren wil Gemert-Bakel 144 miljoen euro gaan investeren. Dit geld kan natuurlijk niet direct uit de begroting genomen worden, maar wordt geleend bij de “Bank Nederlandse Gemeenten”(BNG). Opgeteld met de nog resterende schuld van voorgaande investeringen is dan de totale gemeentelijke schuld meer dan 200 miljoen euro. Net als bij iedere andere bank betaal je daar rente over en het bedrag moet natuurlijk ook terugbetaald worden aan de BNG. De kapitaallasten (renteaflossing) voor deze totale schuld bedragen ca 11 miljoen euro per jaar, ofwel 10 % van de totale begroting. Geld dat dus niet aan andere zaken kan worden uitgegeven. Of met andere woorden: er kan steeds minder nieuw beleid ontwikkeld worden door de hoge schuldenlast.

Weerstandsvermogen

Het college heeft een mooie reserve opgebouwd voor de naderende ravijnjaren. Het is aan het nieuwe kabinet om te bepalen of deze ravijnjaren gehandhaafd blijven, teruggedraaid worden of misschien zelfs verergerd worden. Gezien de verwachte verhoging van de rijksuitgaven (o.a. defensie) is onze inschatting dat de ravijnjaren niet zullen verdwijnen. Naar schatting zal de gemeente circa 2 miljoen euro per jaar minder uit het gemeentefonds ontvangen.

Onze ideeën en plannen

185. Bij elke financiële beslissing kijken we eerst naar probleem en urgentie. Niet het budget staat centraal maar de maatschappelijke bijdrage die we ermee leveren.
186. We bezuinigen niet als dat betekent dat mensen niet de ondersteuning of zorg krijgen die ze nodig hebben.
187. We investeren gericht in projecten die bijdragen aan sociale samenhang, duurzaamheid en gelijke kansen.
188. We geven in onze gemeente geen ruimte aan prestigeprojecten. We zijn alert op symptomen van bestuurlijke overmoed: het ontbreken van een stevige onderbouwing, kosten onderschatting, verstrikking van benodigde partijen, geen openheid over tegenvallers en geen ruimte voor (interne) kritiek.
189. We versterken de financiële positie van de gemeente door reserves verstandig te gebruiken en risico's vroeg te signaleren. We maken in de gemeente zo veel mogelijk gebruik van eigen kennis en kunde. We huren zo min mogelijk dure adviesbureaus in.
190. Bestaande investeringen laten we doorlopen maar voorlopig plannen we geen grote nieuwe investeringen.
191. Investeringen die nog niet zijn opgestart en waarvan maatschappelijke toegevoegde waarde beperkt is, bekijken we nog eens kritisch om te bepalen of de kosten opwegen tegen het maatschappelijk voordeel.
192. In de jaren dat gebruikgemaakt moet worden van de reserve ravijnjaren, zoeken we naar uitgaven waarop bezuinigd kan worden. Bezuinigingen mogen daarbij nooit ten koste gaan van de financieel minst draagkrachtigen uit onze gemeente.

de

Belastingen

De inkomstenbronnen van een gemeente zijn beperkt. De grootste inkomsten komen van het rijk (ca 80%) Ongeveer 20% wordt lokaal opgehaald (lokale belastingen en leges) De grootste lokale bron is de OZB.

Onze ideeën en plannen

193. De OZB stijgt de komende jaren met maximaal de inflatiecorrectie.
194. De hondenbelasting is nu oneerlijk verdeeld. Hondenbezitters in het buitengebied betalen namelijk geen belasting.